

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ GÜDÜLENME DÜZEYLERİ

THE PROFESSIONAL MOTIVATION OF NURSING STUDENT

Lütfiye Gül Köksal¹ Afife Yurttaş²

¹Mekanize-piyade-tugay Komutan
Yardımcılığı 1.basamak Muayene Merkezi,
Midyat, Mardin

²Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
Erzurum

Yazışma Adresi:

Afife Yurttaş
Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Esasları Ad. 25240 Erzurum -
Türkiye

E posta: afife-72@hotmail.com

Kabul Tarihi: 09.Aralık.2014

Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi

ISSN: 2146-9601

e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr

www.bau-sbdergisi.com

doi: [10.5505/bsbd.2015.65487](https://doi.org/10.5505/bsbd.2015.65487)

ÖZET

AMAÇ: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEMLER: Tanımlayıcı tipte planlanan bu araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören 585 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçme yoluna gidilmemiş tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak öğrencilerin devamsızlık, araştırmaya katılmayı kabul etmeme ve anketleri eksik doldurmalarından dolayı araştırma 100 öğrenci ile tamamlanmıştır. Birinci bölümde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve mesleğe ilişkin tutumlarını ortaya koymak amacıyla hazırlanan 9 soru, ikinci bölümde ise; 24 sorudan oluşan Acat ve Köşgeroğlu tarafından geliştirilen "Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği" yer almıştır.

BULGULAR: Araştırmaya katılan öğrencilerin %88'i kız, %25'i 1. sınıf ve %79'u hemşireliği 1-10. sırada tercih etmiştir. Öğrencilerin %25'inin hemşireliği tercih etme nedeni insanlara yardım etmek iken %11'inin üniversiteye giriş puanının düşük olması, %57'sinin mezun olduğunda kolay iş bulabileceğini düşünmesi, %7'sinin ise ailesi istediği içindir. Araştırmanın sonucunda hemşirelik öğrencilerinin içsel güdülenme düzeyinin yüksek (2,48 ±0,787), dışsal güdülenme düzeyinin ortalamasının üzerinde (2,06 ±0,751) olduğu saptanmıştır. Hemşire öğrencilerin cinsiyete, ailede sağlık çalışanın olup olmamasına göre, toplumun hemşireliğe bakış açısına ve öğrencilerin hemşirelik eğitiminden beklentileri açısından güdülenme düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmezken (p>0,05); sınıfa, tercih sırasına, mezuniyet sonrası hemşirelik yapma durumuna, hemşireliği tercih etme nedenine ve öğrencilerin hemşireliği tanımlamaları doğrultularında anlamlı bir farklılık (p<0,05) görülmüştür.

SONUÇ: Araştırma sonucunda; hemşirelik öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin geliştirilmeye ihtiyacı olduğunu ortaya koydu. Ortaöğretim düzeyinde hemşirelik mesleğine yönelik tanıtım programlarının hazırlanıp sunulması, hemşirelik mesleğini benimsemeyen ve yapmayı düşünmeyen ancak ilgili bölümde eğitim gören adaylara olumlu meslek imajı için yeni programlar düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, öğrenci, mesleki güdülenme.

SUMMARY

OBJECTIVE: This study was conducted to determine the level of professional motivation of nursing students.

METHODS: The universe of this survey planned descriptive Sakarya University, 585 students have been studying in the School of Health. In the study sample selection was not made in the way the whole universe was designed to achieve. However, students absenteeism, participation in research not to accept and surveys fill in the missing because of research with 100 students tamamlanmıştır. birinc in chapter students' socio-demographic characteristics and professional attitudes reveals prepared to nine questions, the second section; Consisting of 24 questions developed by Acat and Köşgeroğlu "Motivational Resources and Problems Scale" has taken place.

RESULTS: Students who participated in the study, 88% of girls and 25% and 79% of 1st class 1-10 nursing. As a result, a high level of intrinsic motivation of prospective nurses (2.48 ± 0.787), above the average of the level of extrinsic motivation (2.06 ± 0.751) was detected. Nurse candidates' gender, family history of health workers depending on whether the community's nursing perspective and students from nursing education expectations in terms of motivation levels, a significant difference is not observed (p> 0.05); classes, in order of preference, the nursing make to the state, nursing reasons for choosing to and nursing students a meaningful difference in the direction of identification (p <0.05) was observed.

CONCLUSION: Our findings need to develop nursing students' motivation level is revealed. At the secondary level of preparation and presentation of promotional programs for the nursing profession, the nursing profession and do not intend to adopt the relevant section but positive professional image to candidates studying for the new programs can be arranged.

Key words: Nursing, student, professional motivation

GİRİŞ

Eğitim, bireyin doğuştan getirdiği yetenekleri uygun koşullarda geliştirmeyi, topluma uyum sağlamayı ve yaşamı daha anlamlı kılmayı sağlar.¹ Eğitim aynı zamanda bireylerin meslek sahibi olmaları için de gereklidir. Meslek ise bireylerin hayatını kazanmak için yaptığı kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Meslek seçimi kişinin birçok meslek arasından kendi kişiliğine, özelliklerine ve yeteneklerine en uygun olduğunu düşündüğü ve doyum alacağına inandığı işe yönelmesidir. İnsan hayatının en önemli dönüm noktalarından birisi olan meslek seçimi insanın yaşam biçimini de seçmesi demektir. Kişinin mesleğinde başarılı olabilmesi, fiziksel özellikleri ve mesleği bilerek ve isteyerek seçmeleri ve mesleğe ruhsal ve zihinsel olarak hazır olması ve güdülenmesi ile ilgilidir.² Güdülenme bu süreçte en önemli faktörlerden biridir.³ Öğrenme, güdülenmeyle çok yakından ilişkilidir. Güdülenme öğrencinin öğrenme davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından olup öğrenme etkinliğinin başlamasını sağlayan, onun yönü, şiddeti ve devamı üzerinde etkisi olan bir süreçtir.⁴ Deci ve Ryan tarafından geliştirilen teoriye göre güdülenme üç düzeyde oluşmaktadır. Bunlar; içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve olumsuz güdülenmedir.^{5,6,7,8}

Hemşirelik mesleğine yönelik güdülenme kaynakları, mezuniyet öncesi eğitimi ve mezuniyet sonrası hizmet niteliklerini önemli ölçüde etkiler.^{9,10,11,12} Hemşirelik eğitimi öğrencilere hemşirelik mesleğini kazandırmayı amaçlayan planlı bir eğitim programıdır.¹³ Hemşire öğrencilerin okula yeni başladıklarında hemşireliği oldukça geleneksel biçimde algıladıkları ve bu algılarının eğitimleri süresince değişmeden devam ettiği belirtilmektedir. Ülkemizde yapılan çalışmalar, hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerin hemşireliğe ilişkin yeterli istek ve bilgiye sahip olmadıklarını göstermiştir.^{14,15}

Hemşirelik öğrencileri eğitim süreçleri boyunca, mesleği sevmeme, teorik bilgileri çok kısa sürede işleme, bu yoğun bilgilerin hepsini öğrenmekle sorumlu olma, klinik uygulamalarda hastanede veya yabancı bir ortamda bulunma, klinik ortamın ve ekibin yarattığı stresörler, öğretim elemanı ve öğrenciler arasında yaşanan sorunlar, ders uygulamalarında ve bakım vermede yetersiz olma gibi çeşitli güçlükler yaşamaktadırlar.^{16,17}

Hemşirelik öğrencisinin okulda ve daha sonraki çalışma hayatında başarılı olmasının ve doyumuna ulaşmasının; öğrencinin mesleğe girerken taşıdığı güdülenmeye bağlı olduğu belirtilmektedir.¹⁸ Yeterince güdülenmemiş bir öğrenci, öğrenmeye hazır hale gelmemiş demektir; kişiyi

öğrenmeye sevk edecek önemli bir neden olmadıkça öğrenmeye karşı ilgi de gelişmez.¹⁹ Bu bilgiler doğrultusunda; bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

10-19 Ekim 2013 tarihinde, tanımlayıcı tipte planlanan bu araştırmanın evrenini Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören 585 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçme yoluna gidilmemiş tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak öğrencilerin devamsızlık, araştırmaya katılmayı kabul etmeme ve anketleri eksik doldurmalarından dolayı araştırma 100 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan anket formu ve Acat ve Köşgeroğlu tarafından geliştirilen "Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği" kullanılmıştır.

Anket Formu: Bu bölümde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve mesleğe ilişkin tutumlarını ortaya çıkarmak için 9 soru bulunmaktadır. Bu sorular; öğrencilerin cinsiyet, sınıf, tercih sırası, tercih nedeni, mezuniyet sonrası hemşirelik yapma, toplumun hemşireliğe bakış açısı, hemşireliği tanımlamaları ve hemşirelik eğitiminden beklentileri vb. sorulardan oluşmaktadır.

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği: Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği; Acat ve Köşgeroğlu tarafından geliştirilmiştir.¹¹ Ölçek 24 sorudan oluşmaktadır. Kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum şeklinde cevaplanan ölçekte "1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 23, 24" nolu maddeler içsel güdülenme, "13, 14, 15, 17, 20" nolu maddeler dışsal güdülenme, "5, 11, 12, 16, 18, 19, 21, 22" nolu maddeler olumsuz güdülenme puanlarının elde edilmesinde kullanılır. Her alt ölçeğin puanı, alt ölçeğin maddelerinden alınan puanların aritmetik ortalaması alınarak belirlenir. Acat ve Köşgeroğlu (2006) tarafından hazırlanan ölçeğin Cronbach'ın alfa katsayısı 0.82 olarak bildirilmiştir. Bu çalışmada ise Cronbach's alfa katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur.

Araştırma verileri, Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden gerekli yazılı izin alındıktan sonra, araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılara gerekli açıklamalar yapılarak ve sözel onamları alınarak toplanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzde, Kruskal Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney-U testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerin ve hemşirelik mesleği ile ilgili düşüncelerinin dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kız	88	88.0
Erkek	12	12.0
Sınıf		
1	25	25.0
2	26	26.0
3	24	24.0
4	25	25.0
Hemşireliği tercih sırası		
1-10. Tercih	79	79.0
11-24. Tercih	21	21.0
Hemşireliği tercih nedeni		
İnsanlara yardım etmek	25	25.0
Üniversiteye giriş puanının düşük olması	11	11.0
İş bulabilme kolaylığı	57	57.0
Ailenin istemesi	7	7.0
Ailede sağlık çalışanı olma durumu		
Var	29	29.0
Yok	71	71.0
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapma isteği		
İstiyorum	59	59.0
İstemiyorum	11	11.0
Kararsızım	30	30.0
Toplumun hemşireliğe bakış açısı		
Olumlu	79	79.0
Olumsuz	21	21.0
Öğrencilerin hemşirelik ile ilgili düşünceleri		
Karakterimle örtüşmüyor	11	11.0
Çalışma saatleri çok yorucu	35	35.0
Statü açısından kendime uygun bulmuyorum	7	6.0
Önemli bir meslek olduğunu düşünüyorum	47	47.0
Öğrencilerin hemşirelik eğitiminden beklentileri		
Mesleki bilgi ve beceriler ağırlıklı olmalı	30	30.0
Öğretim elemanları teorik derslerde ve uygulama alanlarında öğrenciye destek olmalı	49	49.0
Olanaklar arttırılmalı (kütüphane, bilgisayar, araç-gereç)	12	12.0
Beklentim yok, memnunum	9	9.0
Toplam	100	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %88'i kız, %25'i birinci sınıf ve %79'u hemşireliği 1-10. sırada tercih etmiştir. Öğrencilerin hemşireliği tercih etme nedeni incelendiğinde; %25'i insanlara yardım etmek, %11'i niversiteye giriş puanının düşük olması, %57'si mezun olduğunda kolay iş bulabileceğini düşünmesi, %7'sinin ise ailesi istediği için mesleği tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin %59'u mezuniyet sonrası hemşirelik yapmayı isterken, %30'u ise kararsız kalmaktadır. Öğrencilerin, %36'sı toplumun hemşireliğe bakış açısını olumlu olarak değerlendirirken %21'i olumsuz bulmuştur. Öğrencilerin %11.1'i hemşireliğin karakteriyle örtüşmediğini belirtirken, %35.4' çalışma saatlerinin çok yorucu olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeğinden alınan Min-Max puanlar ve puan ortalamalarının dağılımı

Alt Boyutlar	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
İçsel Güdülenme	1	4.55	2.48	0.78
Dışsal Güdülenme	1	4.2	2.06	0.75
Olumsuz Güdülenme	1	4.63	2.68	0.76

Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeğinden alınan puanlar tablo 2'de verilmiştir. Öğrencilerin, içsel güdülenme boyutu puan ortalaması 2.48 ± 0.78 'dir, dışsal güdülenme boyutu puan ortalaması 2.06 ± 0.75 ve olumsuz güdülenme boyutu puan ortalaması 2.68 ± 0.76 olarak bulunmuştur.

Tablo 3: Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ve hemşirelik mesleği ile ilgili düşünceleri ile güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması

Özellikler	İçsel Güdülenme Ort ± Ss	Dışsal güdülenme Ort ± Ss	Olumsuz güdülenme Ort ± Ss
Cinsiyet			
Kız	3.49 ± 0.78	3.93 ± 0.74	3.36 ± 0.72
Erkek	3.69 ± 0.80	3.98 ± 0.79	3.16 ± 0.94
p değeri*	0.416	0.859	0.389
Sınıf			
1	4.02 ± 0.69	4.22 ± 0.67	3.31 ± 0.86
2	3.67 ± 0.64	4.15 ± 0.61	3.43 ± 0.65
3	3.11 ± 0.82	3.61 ± 0.84	3.20 ± 0.80
4	3.26 ± 0.67	3.76 ± 0.71	3.41 ± 0.66
p değeri**	0.000	0.007	0.723
Hemşireliği tercih sırası			
1-10. Tercih	3.59 ± 0.82	3.94 ± 0.74	3.37 ± 0.73
11-24. Tercih	3.23 ± 0.52	3.91 ± 0.79	3.21 ± 0.78
p değeri*	0.019	0.869	0.386
Hemşireliği tercih nedeni			
İnsanlara yardım etmek	3.90 ± 0.59	3.97 ± 0.60	3.54 ± 0.59
Üniversiteye giriş puanının düşük olması	3.08 ± 0.94	3.73 ± 0.95	3.25 ± 0.78
İş bulabilme kolaylığı	3.48 ± 0.76	4.08 ± 0.65	3.26 ± 0.80
Ailenin istemesi	3.12 ± 0.79	3.04 ± 1.05	3.38 ± 0.71
p değeri**	0.009	0.004	0.469
Ailedeki sağlık çalışanı olma durumu			
Var	3.64 ± 0.83	3.81 ± 0.80	3.24 ± 0.77
Yok	3.47 ± 0.76	3.99 ± 0.72	3.38 ± 0.73
p değeri*	0.334	0.284	0.407
Mezuniyet sonrası hemşirelik yapma isteği			
İstiyorum	3.79 ± 0.67	4.16 ± 0.63	3.35 ± 0.72
İstemiyorum	2.71 ± 0.70	3.36 ± 0.70	3.27 ± 0.93
Kararsızım	3.29 ± 0.76	3.72 ± 0.83	3.33 ± 0.73
p değeri**	0.000	0.001	0.948
Toplumunun hemşireliğe bakış açısı			
Olumlu	3.74 ± 0.77	3.92 ± 0.78	3.29 ± 0.74
Olumsuz	3.35 ± 0.98	4.04 ± 0.66	3.35 ± 0.88
p değeri*	0.112	0.765	0.874
Öğrencilerin hemşirelik ile ilgili düşünceleri			
Karakterimle örtüşmüyor	2.85 ± 0.76	3.48 ± 0.75	3.10 ± 1.05
Çalışma saatleri çok yorucu	3.26 ± 0.69	3.76 ± 0.82	3.25 ± 0.73
Statü açısından kendime uygun bulmuyorum	2.94 ± 0.78	3.83 ± 0.98	3.54 ± 0.35
Önemli bir meslek olduğunu düşünüyorum	3.91 ± 0.62	4.22 ± 0.52	3.41 ± 0.70
p değeri**	0.000	0.003	0.487
Öğrencilerin hemşirelik eğitiminden beklentileri			
Mesleki bilgi ve beceriler ağırlıklı olmalı	3.63 ± 0.78	3.85 ± 0.74	3.40 ± 0.78
Öğretim öğrenciye destek olmalı	3.37 ± 0.83	3.98 ± 0.75	3.35 ± 0.72
Olanaklar artırılmalı (kütüphane, bilgisayar, araç-gereç)	3.52 ± 0.48	3.95 ± 0.87	3.29 ± 0.57
Beklentim yok, memnunum	3.83 ± 0.73	3.93 ± 0.70	3.08 ± 1.08
p değeri**	0.32	0.921	0.750

*Bağımsız Gruplarda Mann Whitney-U testi

** Bağımsız Gruplarda Kruskal Wallis testi

İçsel güdülenme alt boyutu için 1. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 4.02±0.69 iken 2. sınıf öğrencilerinin ortalaması 3.67±0.64, 3. sınıf öğrencilerinin ortalaması 3.11±0.82 ve 4. sınıf öğrencilerinin ortalaması ise 3.26±0.67'dir. Sınıflar arasında içsel güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

Dışsal güdülenme alt boyutu için 1. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 4.22±0.67 iken 2. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 4.15±0.61, 3. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 3.61±0.84 ve 4. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ise 3.76±0.71'dir. Sınıflar arasında dışsal güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

İçsel güdülenme alt boyutu ile insanlara yardım etmek isteğiyle hemşireliği tercih edenlerin puan ortalaması 3.90 ± 0.59 iken niversiteye giriş puana göre tercih edenlerin puan ortalaması 3.08 ± 0.94 , mezun olduğunda kolay iş bulabileceğini düşündüğü için tercih edenlerin puan ortalaması 3.48 ± 0.76 ve ailesi istediği için hemşireliği tercih edenlerin puan ortalaması ise 3.12 ± 0.79 'dur. Tercih nedenleri arasında içsel güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

Dışsal güdülenme alt boyutu için insanlara yardım etmek için hemşireliği tercih edenlerin puan ortalaması 3.97 ± 0.60 iken niversiteye giriş puana göre tercih edenlerin puan ortalaması 3.73 ± 0.95 , mezun olduğunda kolay iş bulabileceğini düşündüğü için tercih edenlerin puan ortalaması 4.08 ± 0.65 ve ailesi istediği için hemşireliği tercih edenlerin puan ortalaması ise 3.04 ± 1.05 'dir. Hemşireliği tercih nedenleri arasında Dışsal Güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

İçsel güdülenme alt boyutu için mezuniyet sonrasında hemşirelik yapmak isteyenlerin puan ortalaması 3.79 ± 0.67 iken istemeyenlerin puan ortalaması 2.71 ± 0.70 ve kararsız olanların puan ortalaması ise 3.29 ± 0.76 'dir. Mezuniyet sonrası hemşirelik yapma durumları arasında içsel güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

Dışsal güdülenme alt boyutu için mezuniyet sonrasında hemşirelik yapmak isteyenlerin ortalaması 4.16 ± 0.63 iken istemeyenlerin ortalaması 3.36 ± 0.703 ve kararsız olanların puan ortalaması ise 3.72 ± 0.83 'dr. Uygulanan tek yönlü varyans analizi sonucunda, mezuniyet sonrası hemşirelik yapma durumları arasında dışsal güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

İçsel güdülenme alt boyutu için hemşireliğin karakteriyle örtüşmediğini düşünenlerin puan ortalaması 2.85 ± 0.76 iken çalışma saatlerinin çok yorucu olduğunu düşünenlerin puan ortalaması 3.26 ± 0.69 , statü açısından uygun bulmayanların puan ortalaması 2.94 ± 0.78 ve önemli bir meslek olduğunu düşünenlerin puan ortalaması ise 3.91 ± 0.62 'dir. Öğrencilerin hemşireliği tanımlamaları arasında içsel güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

Dışsal güdülenme alt boyutu için hemşireliğin karakteriyle örtüşmediğini düşünenlerin puan ortalaması 3.48 ± 0.75 iken çalışma saatlerinin çok yorucu olduğunu düşünenlerin puan ortalaması 3.76 ± 0.82 , statü açısından uygun bulmayanların puan ortalaması 3.83 ± 0.98 ve önemli bir meslek olduğunu düşünenlerin puan ortalaması ise 4.22 ± 0.52 'dir. Öğrencilerin hemşireliği

tanımlamaları arasında dışsal güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$).

TARTIşMA

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin içsel güdülenme düzeylerinin (2.48 ± 0.78) yüksek, dışsal güdülenme düzeylerinin (2.06 ± 0.75) ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Farklı olarak Gençay ve Gençay'ın⁴ (2007) yaptığı çalışmada öğrencilerin tamamının içsel ve dışsal motivasyon düzeyleri incelendiğinde dışsal motivasyon ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum hemşireliğin son yıllarda tercih edilen bir meslek olmasından kaynaklanmış olabilir. Ayrıca ğrencilerin içsel güdülenme düzeylerinin yüksek olması mesleğin hem eğitim sürecinde hem de çalışma hayatı sürecinde kalitesinin artmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tablo 3'te öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile güdülenme kaynakları ve sorunları leğinden alınan puanlar değerlendirildi.

Öğrencilerin içsel ve dışsal güdülenme düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p<0.05$) (Tablo 3). İflazoğlu ve Tmkaya¹² (2008) yaptığı çalışmanın sonucunda öğrencilerin cinsiyetleri ile akademik başarıları ve Güdülenme leğinin alt ölçeklerinden kız öğrencilerin lehine anlamlı bir farkın olduğunu belirtmiştir. Taşpınar, Dündar ve zutku'nun¹³ (2007) yaptığı çalışmanın sonucunda cinsiyete göre içsel ve dışsal motivasyon araçlarının motive etmesi açısından anlamlı bir farklılık olmadığını saptamıştır. Elde ettiğimiz sonuçlar yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Cinsiyetin mesleki güdülenme düzeyinde etkileyici faktör olmaması, meslek adına önemli bir sonuçtur. Uzun bir dönem, sadece kadın mesleği olarak algılanan ve icra edilen mesleğin erkekler tarafından yapılmaya başlanılmasından sonra çıkan bu sonuç, meslekte cinsiyet ayrımcılığı yaratılmasını engelleyerek, olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin içsel güdülenme düzeyleri ile sınıfları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 3). Buna göre, 1. sınıf ğrencilerinin içsel güdülenme alt boyut puan ortalaması (4.02 ± 0.69), 3. sınıf ve 4. sınıf ğrencilerinin içsel güdülenme alt boyut puan ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksektir. 2. sınıf ğrencilerinin ise içsel güdülenme alt boyut ortalaması (3.67 ± 0.64), 3. sınıf ğrencilerinin içsel güdülenme alt boyut puan ortalamasından (3.11 ± 0.82) anlamlı derecede daha yüksektir. Sınıflar arasında dışsal güdülenme alt boyutu bakımından anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Buna göre, 3. sınıf ğrencilerinin dışsal güdülenme alt boyut puan ortalaması (3.61 ± 0.84), 1. sınıf ve 2. sınıf ğrencilerinin dışsal güdülenme alt

boyut ortalamalarından anlamlı derecede daha düşüktür. (4.22±0.67 ve 4.15±0.61) Civci ve Şener¹⁴ (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre mesleki güdülenme düzeyleri ile sınıfları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak birinci sınıfların mesleki güdülenme düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Güllerci ve Oflaz¹⁵ (2010) tarafından ambulans ve acil bakım teknikerliği öğrencileri ile yapılmış bir çalışmada, dışsal, içsel ve mesleki güdülenme düzeyi açısından birinci sınıf öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin ikinci sınıflardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Kapıkıran ve Özgüngör'ün¹⁶ (2009) Akie'den aktardığına göre, Japonya'da hemşirelik öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, dışsal güdülenme düzeyleri yüksek olan birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin dışsal güdülenme düzeylerinin 3. sınıfa geldiklerinde düşerek, içsel güdülenme yönünde değişime uğradığını kaydetmiştir. Birinci sınıf öğrencilerin güdülenme düzeylerinin yüksek çıkması hemşirelik bölümüne güdülenerek geldiklerini düşündürmektedir. Bireylerin kendi istek ve yeteneklerine göre seçtikleri alanda çalıştıklarında mesleki güdülenme düzeyleri yüksek, başarılı ve mutlu oldukları, farklı nedenlerle seçtikleri alanda çalıştıklarında ise güdülenme düzeyi düşük, çalışmaya isteksiz, başarısız ve mutsuz oldukları düşünülmektedir. Öğrencilerin güdülenme düzeyleri ile toplumun hemşirelik mesleğine bakış açısı arasında anlamlı bir farklılık görülmedi ($p>0.05$). Ancak her ne kadar fark gözlenirse de mesleki güdülenmede toplumun mesleğe karşı olumlu ve olumsuz tutumunun önemli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda öğrencilerin içsel güdülenme düzeyinin yüksek, dışsal güdülenme düzeyinin ortalamasının üzerinde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyete, ailede sağlık çalışanın olup olmamasına göre, toplumun hemşireliğe bakış açısına ve öğrencilerin hemşirelik eğitiminden beklentileri açısından güdülenme düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmezken, sınıfa, tercih sırasına, mezuniyet sonrası hemşirelik yapma durumuna, hemşireliği tercih etme nedenine ve öğrencilerin hemşirelik ile ilgili düşünceler arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğretim ortamı açısından içsel güdülenme düzeyinin yüksek olması önemlidir. Eğitimcilerin bunun farkında olarak, öğretim sürecinde model, stratejiler ve yöntem belirlemeleri gerekmektedir.
- Öğrenim gören öğrencilere olumlu meslek imajı için uyum programlarının düzenlenmesi önerilebilir.

- Eğitim ve öğretim elemanlarının anlayışı, öğrencilerle derslerde ve uygulama alanlarında birebir ilgilenen ve mesleki açıdan donanımlı olmaları sağlanmalıdır
- Öğrencilerin, mesleki güdülemeyi esas alan bir eğitim sistemi ile öğrenme sürecine katılımları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Koç Z, Sağlam Z. Lise son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri ve mesleği seçme durumlarının belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009; 12(3):1-11.
2. Önler E, Saraçoğlu GV. Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenilirliği ve geçerliliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2010;3(2):78-85.
3. Ertem H. Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerine Yönelik Güdülenme Tür (İçsel Ve Dışsal) ve Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2006, Balıkesir.
4. Gençay ÖA, Gençay S. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2007;17: 241-253.
5. Deci EL, Ryan RM. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. American Psychologist 2000;55:68-78.
6. Onuk Ö. Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Öğretmenliğe Güdülenmeleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2007, Ankara.
7. Cüceloğlu D: İnsan ve Davranışı, 12. Basım, s.229-235, Remzi Kitabevi, (2003).
8. Karip E: Çatışma Yönetimi. 3. Baskı, s.119, Pegem A Yayıncılık, (2003).
9. Acat MB, Demirel S. Türkiye'de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi 2002;3:312-329.
10. Ünlü H. Öğrenci gözü ile hemşirelik eğitimi ve araştırma. II. Ulusal Hemşirelikte Araştırma Sempozyumu "Araştırma Kültürü ve Hemşirelik Neredeyiz?" Kongresi Kitabı, HEMAR-G Derneği, Ankara: Odak Ofset, 2004. 91- 94.
11. Acat BM, Köşgeroğlu N. Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. Anadolu Psikiyatri Dergisi 2006;7(4):204-210.
12. İfrazoğlu A, Tümkaya S. Öğretmen adayların güdülenme düzeyleri ile drama dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2008;23(1):61-73.
13. Taşpınar F, Dündar S, Özutku H. İçsel ve dışsal motivasyon araçlarının iş görenlerin motivasyonu üzerindeki etkisi: Ampirik bir inceleme. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi 2007;2:105-119.
14. Civci H, Şener E Hemşire adaylarının mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2012;5 (4):142-149.
15. Güllerci H, Oflaz F. Ambulans ve acil bakım teknikerliği eğitimi alan öğrencilerin öğrenme stil ve stratejilerinin incelenmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2010;52: 112-120.
16. Kapıkıran Ş, Özgüngör S. Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi 2009;16(1):21-30.